

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ร้องเล่นการละเล่นเด็กไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ฟัง ดู รู้สาระ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู

การจับใจความสำคัญจากการฟังและดู เป็นการจับใจความสำคัญ หรือข้อคิด หรือความคิดหลักของเรื่อง ที่ฟังและดู โดยใจความสำคัญ นั้น จะเป็นสิ่งที่ครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมดที่ฟังและดู

หลักการจับใจความสำคัญจากการฟังและดู

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังและดูให้ชัดเจน
๒. ฟังและดูเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ และเก็บประเด็นที่สำคัญ ๆ ของเรื่อง
๓. เมื่อฟังและดูจบให้ตั้งคำถามตนเองว่าเรื่องที่อ่านมี “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”

จุดมุ่งหมายของการสรุปความจากการฟังและดู

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ อย่างสั้น ๆ เพื่อให้รู้ว่าเป็นเรื่องอะไร โดยมี “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร” จุดมุ่งหมายของการสรุปความจากการฟังและดูมีดังนี้

๑. เพื่อการนำไปใช้ เช่น เพื่อข้อมูลที่ได้อ่านเขียนเรียงความ เพื่อช่วยทบทวนความรู้ ความคิด และความจำ เพื่อนำใจความสำคัญไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร ช่วยให้การฟังและการดูได้ผลดียิ่งขึ้น

๒. เพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่ การรับสารเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่เน้นความสำคัญของเนื้อหาสาระ ไม่จำเป็นต้องมีสมาธิมากนักในการรับสาร

๓. เพื่อความจรรโลงใจ ได้แก่ การรับสารที่ก่อให้เกิดสติปัญญาหรือช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณที่จะเชื่อหรือปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง

๔. เพื่อประเมินผลและวิจารณ์ ได้แก่ การรับสารที่ต้องอาศัยความรู้ อย่างละเอียด ถูกต้องในเรื่องที่จะประเมินหรือวิจารณ์ นอกจากนั้นต้องมีความเป็นธรรม ไม่มีอคติต่อผู้ส่งสารหรือตัวสาร

หลักการฟังและดูที่ดี

๑. ฟังและดูให้ตรงจุดประสงค์ คือ กำหนดจุดประสงค์ในการฟัง เช่น เพื่อเอาความรู้ เพื่อสรุปความรู้

๒. ฟังและดูด้วยความพร้อม คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

๓. ฟังและดูอย่างมีสมาธิ คือ มีความตั้งใจ จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟังหรือดู ไม่ฟังซ่านคิดถึงเรื่องอื่น

๔. ฟังและดูด้วยความกระตือรือร้น คือ มีความสนใจ เห็นประโยชน์ หรือคุณค่าของเรื่องที่ฟัง

๕. ฟังและดูโดยไม่มีอคติ คือ ไม่มีความลำเอียง ซึ่งความลำเอียงเกิดจากความรัก ความโกรธ

๖. ฟังและดูโดยใช้วิจารณญาณ คือ นำสิ่งที่ฟังมาประเมินว่ามีประโยชน์หรือน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

มารยาทในการฟังและดู

๑. ฟังและดูด้วยความสงบ เพราะจะช่วยให้มีสมาธิมากขึ้น
๒. ฟังและดูด้วยความตั้งใจ และจดบันทึกประเด็นสำคัญ
๓. ประบมือแสดงอาการ เมื่อประทับใจ
๔. มองหน้าและสบตาของผู้พูด
๕. เมื่อมีข้อสงสัย ควรยกมือถามหลังผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม ไม่ควรถามแทรกขณะที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่
๖. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นขณะฟัง
๗. ไม่ควรแสดงท่าทาง สีหน้า เมื่อไม่พอใจผู้พูด
๘. ตั้งใจฟังและดูเรื่องราว ตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ควรลุกเดินหนีออกจากที่ประชุม
๙. ไม่ควรแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ร้อง หัวเราะเสียงดัง พูดตะโกนถาม หรือนั่งกระดิกเท้า
๑๐. ไม่ควรเดินเข้าเดินออกขณะที่ผู้พูดกำลังพูด หากมีความจำเป็น ควรทำความเคารพก่อน